

REVIEW OF RESEARCH

ISSN: 2249-894X

IMPACT FACTOR : 5.7631 (UIF)

UGC APPROVED JOURNAL NO. 48514

VOLUME - 8 | ISSUE - 9 | JUNE - 2019

ಶ್ರೀ ರಾಣಿ ಸತಿ ದಾದಿ ಮಾ ದೇವಾಲಯದ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವ

ಡಾ: ಸುಜಾತಾ ಹಾವರಗಿ

ಎಮ್.ಎ., ಪಿ.ಎಚ್ ಡಿ (ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ).

ಪರಿಚಯ:

ಶ್ರೀ ರಾಣಿ ಸತಿ ಮಂದಿರವು, ರಾಜಸ್ಥಾನದ ರಾಜ್ಯದ ಝುಂಝುನು ಶಹರಝುಂಝುನು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ದೇವಸ್ಥಾನವು 400 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷ ಹಳೆಯದಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲ ಜನರು ಶೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ಚಿಂತನೆಗೆ ಈ ದೇವರನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಇದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಭಕ್ತರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಭವ್ಯತೆಗೆ ಮತ್ತು ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ. **ಚಿತ್ರ- 1 ಭವ್ಯ ದೇವಾಲಯದ ಬಾಹ್ಯ ನೋಟ**

ಶ್ರೀ ರಾಣಿ ಸತಿಯು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ದೋಕ್ಕಾ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗುರ್ಸಾಮಾಲ್ ಅವರ ಮಗಳಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ನಾರಾಯಣಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ದೇವಾಲಯವು ಭಾರತದ ರಾಜಸ್ಥಾನ ರಾಜ್ಯದ ಝುಂಝುನು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು 13 ನೇ ಮತ್ತು 17 ನೇ ಶತಮಾನದ ನಡುವೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಸ್ಥಾನಿ ಮಹಿಳೆಯಾದ ರಾಣಿ ಸತಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿರುವ ಭಾರತದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ದೇವಸ್ಥಾನವಾಗಿದ್ದು, ಅವಳ ಪತಿಯ ಮರಣದ ಮೇಲೆ ಸತಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಇತರಡೆ ವಿವಿಧ ದೇವಾಲಯಗಳು ಅವಳ ಪೂಜೆಗೆ ಮತ್ತು ಅವಳ ಕೃತ್ಯದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿವೆ. ರಾಣಿ ಸತಿಯನ್ನು ನಾರಾಯಣಿ ದೇವಿ

ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ದಾದಿಜಿ (ಅಜ್ಜಿ) ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಭಿಮನ್ಯು ಅವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸತಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅವಳ ಆಸೆ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣಿಯ ಕನಸಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷ್ಣನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದಂತೆ, ಅವರ ಮುಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವರು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ದೋಕ್ಕಾ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗುರ್ಸಾಮಾಲ್ ಪುತ್ರಿಯಾಗಿ ಜನಿಸಿದರೆಂದು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದು, ನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದೇ ರೀತಿ ಅಭಿಮನ್ಯು ಹಿನ್ನಾರ್ನಲ್ಲಿ ಜಲಿರಾಮ್ನ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರೆಂದು ಮತ್ತು ತಂಧನ್ ಬನ್ನಾಲ್ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿದರು. ತಂಧನ್ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣಿ ವಿವಾಹವಾದರು ಮತ್ತು

ಶಾಂತಿಯುತ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಸುಂದರವಾದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು, ಅದನ್ನು ಹಿನ್ನಾರ್ ರಾಜನ ಮಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದವರೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ರಾಜನ ಮಗನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲು ತಾಂಡನ್ ನಿರಾಕರಿಸಿದ. ರಾಜನ ಮಗನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಟಂಡನ್‌ನನ್ನು ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸವಾಲು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ತಾಂಡನ್ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ರಾಜನ ಮಗನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಕೋಪಗೊಂಡ ರಾಜನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣಿಯ ಮುಂದೆ ತಾಂಡನನ್ನು

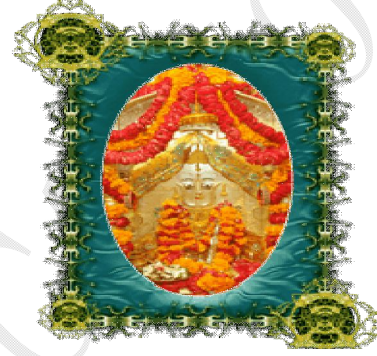
ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಸ್ತ್ರೀ ಶೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯ ಸಂಕೇತವಾದ ನಾರಾಯಣಿ ರಾಜನೊಂದಿಗೆ ಜಗಳವಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಸಮಾಧಿಯೊಡನೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವ ಸಲುವಾಗಿ ತಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ರಣಜಿಯನ್ನು (ಕುದುರೆಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ) ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು.

ತನ್ನ ಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸತಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಪೂರೈಸುವಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ರಣಜಿ, ನಂತರ ನಾರಾಯಣಿಯವರ ಹೆಸರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಆರಾಧಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಅಂದಿನಿಂದ ಅವರು ರಾಣಿ ಸತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಆರಾಧನೆ:

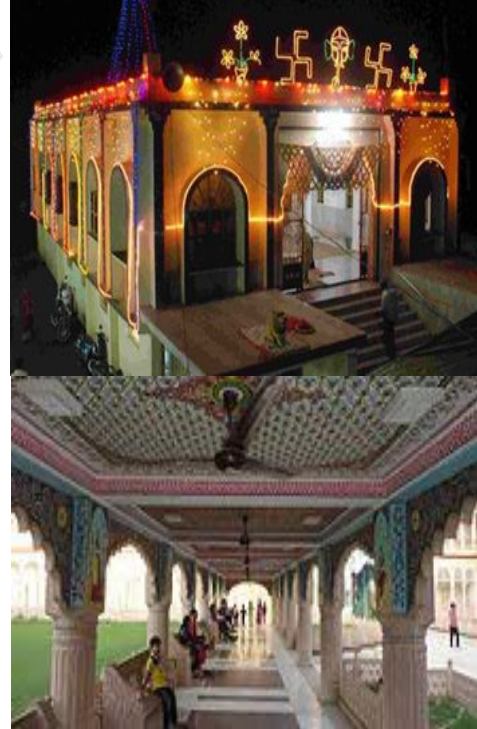
ಸ್ತ್ರೀ ಅಥವಾ ಗಂಡು ದೇವರುಗಳ ಯಾವುದೇ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಬದಲಾಗಿ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಬಲವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ತ್ರಿಶೂಲ್ ಅನ್ನು ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಣಿ ಸತಿ ದಾದಿಜಿಯವರ ಭಾವಚಿತ್ರವು ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂಡನಲ್ಲಿದೆ. ಈ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಳಿ ಅಮೃತಶಿಲೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ವರ್ಣಮಯ ಗೋಡೆ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಚಿತ್ರ-2 ಆರಾಧ್ಯದೇವಿ

ರಾಣಿ ಸತಿ ದೇವಾಲಯದ ಸಂಕೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹನುಮಾನ್ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಸೀತಾ ದೇವಸ್ಥಾನ, ರಾಕೂರ್ ಜಿ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಗಣಪತಿ ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಶಿವ ದೇವಾಲಯ ಕೂಡ ಇವೆ. ಪ್ರತಿ 'ಆತಿ' ನಂತರ ನಿಯಮಿತ 'ಪ್ರಸಾದ್' ವಿತರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯ ದೇವಾಲಯದ ಜೊತೆಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಸಣ್ಣ ಸತಿ ದೇವಾಲಯಗಳಿವೆ. ಶಿವನ ಬೃಹತ್ ಪ್ರತಿಮೆ ಸಂಕೀರ್ಣದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಹಸಿರು ಉದ್ಯಾನಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದೊಳಗೆ, ಒಳಾಂಗಣದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಿತ್ತಿಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಗಾಜಿನ ಮೊಸಾಯಿಕ್ಸ್‌ಗಳಿಂದ ಈ ಸ್ಥಳದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಣಿ ಸತಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಭಕ್ತರಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ದೇಶದಾದ್ಯಂತದ ಜನರು ಸತಿ ದೇವಿ (ದಾದಿ ಮಾ) ದೇವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪೂಜಾವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲು ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಅತ್ಯಂತ ಅದ್ಭುತವಾದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಅದು ಸ್ತ್ರೀಯ ಅಥವಾ ಪುರುಷ ದೇವತೆಗಳ ಯಾವುದೇ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಒಂದು ತ್ರಿಶೂಲವನ್ನು ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಂದ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ಸತಿಯ ಸುಂದರವಾದ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು

ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಬಿಳಿ ಮಾರ್ಬಲ್ನಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವರ್ಣಮಯ ಗೋಡೆ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಚಿತ್ರ-3 ದೇವಾಲಯದ ಒಳಾಂಗಣ ನೋಟ

ರಾಣಿ ಸತಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸಂಕೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹನುಮಾನ್ ದೇವಾಲಯ, ಸೀತಾ ದೇವಾಲಯ, ಗಣೇಶ ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಶಿವ ದೇವಾಲಯ ಕೂಡ ಇವೆ. ನಿಯಮಿತ 'ಪ್ರಸಾದ್' ವಿತರಣೆ ಪ್ರತಿ 'ಆತಿ' ನಂತರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪಾವತಿಸುವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದಿನದಲ್ಲಿ ಉಟಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಇದು ಸುಂದರವಾದ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಹೆಣೆದಿದೆ, ದೇವಾಲಯದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಚಿನ್ನದ ಮಡಕೆಯನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು.

ರಾಣಿ ಸತಿ ಮಾ ದುರ್ಗಾ ಅವತಾರ ಎಂದು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಮಾರ್ವಾರೀಸ್ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಮಾರ್ವಾರಿ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಇತರ ಭಾಗಗಳಿಂದ ರಾಣಿ ಸತಿ ದಾದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರಾಣಿ ಸತಿಯ ಇತಿಹಾಸವು ಮಹಾಭಾರತದ ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಣಿ ಸತಿ ಅಭಿಮನ್ಯು (ಅರ್ಜುನ್ ಮಗ) ಅವರ ಪತ್ನಿ ಉತ್ತರಾ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಾಗ, ಉತ್ತರಾ ಅಭಿಮನ್ಯು ಅವರ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಸತಿ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಬಂದು ಅವಳ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು. ಅಭಿಮನ್ಯುಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸತಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅವಳ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಅವನು ನೀಡಿದನು.

ಭಗವಾನ್ ಕೃಷ್ಣನು ನೀಡಿದಂತೆ, ಮುಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವಳು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ದೋಕ್ಕಾ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗುರ್ಸಮಾಲ್ ಮಗಳಾಗಿ ಜನಿಸಿದಳು. ನಾರಾಯಣಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಯಿತು. ಅಭಿಮನ್ಯು ಹಿಸ್ಸಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಲಿರಾಮ್‌ನ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಹೆಸರಿಸಿದನು - ತಂಧನ್. ತಾಂಡನ್ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣಿ ವಿವಾಹವಾದರು ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯುತ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ರಾಣಿ ಸತಿ ದೇವಾಲಯ ಜುಂಜುನು ಅವರು ಸುಂದರವಾದ ಕುದುರೆಯೊಂದನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು, ಅದನ್ನು ಹಿಸ್ಸಾರ್ ರಾಜನ ಮಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದವರೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ರಾಜನ ಮಗನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲು ತಾಂಡನ್ ನಿರಾಕರಿಸಿದ. ರಾಜನ ಮಗನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಟಂಡನ್‌ಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಸವಾಲು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ತಾಂಡನ್ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಬದಲಿಗೆ ರಾಜನ ಮಗನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಕೋಪಗೊಂಡ ರಾಜನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣಿಯ ಮುಂದೆ ತಾಂಡನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಸ್ತ್ರೀ ಶೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯ ಸಂಕೇತವಾದ ನಾರಾಯಣಿ ರಾಜನೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಸಮಾಧಿಯೊಡನೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವ ಸಲುವಾಗಿ ತಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ರಣಜಿಯನ್ನು (ಕುದುರೆಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ) ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು.

ಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸತಿ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ತನ್ನ ಆಸೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಾಳೆ, ನಂತರ ನಾರಾಯಣಿ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವಳ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಪೂಜಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ಅಂದಿನಿಂದ ಅವಳು ರಾಣಿ ಸತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾಳೆ.

ಸತಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲು ಹಲವಾರು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇವೆ. ಸತಿ ಪ್ರಥಮವನ್ನು ಹರಡುವ ಶ್ರೀ ರಾಣಿ ಸತಿ ದಾದೀಜಿಯಾಂಡ್ ದೃಢೀಕರಣದಂತೆ ಅವರು ಭಾರತದಾದ್ಯಂತದ ಅನೇಕ ಸತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಜನರ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸತಿ ದೇವಸ್ಥಾನವು ಈ ಭಕ್ತರ ಮೂಲಕ ಗಳಿಸಿದ ಲಾಭವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಎಂದು ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ. ರಾಣಿಸತಿ ದಾದಿಜಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವಳ ಅನುಯಾಯಿಗಳು / ಆರಾಧಕರು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಶ್ರೀಮತಿ.

ಕಲ್ಕತ್ತಾದ ಬಿಮಲಾ ದೇವಿ ಪುಲಸಾರಿಯಾ, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠ ದಾದಿಜಿ ಅನುಯಾಯಿ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ನಿಂದ ಗುಣಮುಖರಾದರು. ದಾದಿಜಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾದ ನಿವಾಸಿಯಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಭಕ್ತ ಶ್ರೀ ಸುಬಾಶ್ ಅಗರ್ವಾಲ್ ಅವರ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಮಾರಣಾಂತಿಕ ಅಪಘಾತದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಕೀರ್ಣದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ 13 ಸತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ 12 ಚಿಕ್ಕದಾದ ಮತ್ತು 1 ಮುಖ್ಯ ದೇವಸ್ಥಾನವು ರಾಣಿ ಸತಿ ದಾದಿಗಿ ಸಮರ್ಪಿತವಾಗಿದೆ. ಶುದ್ಧ ಬಿಳಿ ಮಾರ್ಬಲ್ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆಂಪು ಮೇಲಿರುವ ಧ್ವಜವು ಕಟ್ಟಡದ ರೂಪಗಳು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಮತ್ತು ಅದ್ಭುತವಾದವು.

ಚಿತ್ರ-4 ದೇವಾಲಯದ ಮೇಲೆ ಕೆಂಪು ಧ್ವಜಗಳು

ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಹಸಿರು ತೋಟಗಳಿಂದ ಸುತ್ತವರಿದ ಸಂಕೀರ್ಣದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವನ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಈ ಸ್ಥಳದ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುತ್ತದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಒಳಗೆ, ಒಳಾಂಗಣಗಳು, ಸೊಗಸಾದ ಭಿತ್ತಿಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ಮತ್ತು ಈ ಸ್ಥಳದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಆಕರ್ಷಕ ಗಾಜಿನ ಮೊಸಾಯಿಕ್‌ಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತವೆ.

ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿ:

ಝಂಝುನದಲ್ಲಿನ ರಾಣಿ ಸತಿ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಲ್ಕತ್ತಾದ ಮಾವಾರಿ ದೇವಾಲಯ ಮಂಡಳಿಯು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ಶ್ರೀಮಂತ ದೇವಾಲಯದ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯದ ಗಳಿಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ತಿರುಪತಿ ಬಾಲಾಜಿ ದೇವಾಲಯಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ನೂರಾರು ಭಕ್ತರು ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಾರಿ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಆರತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು:

ಮಂಗಳ ಆರತಿ: ದೇವಾಲಯದ ತೆರೆಯುವಾಗ ಮಂಜಾನೆಯೇ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಧ್ಯಾ ಆರತಿ: ಸಂಜೆ, ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ.

ಭದ್ರಾ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪೂಜಾ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ: ಹಿಂದೂ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್‌ನಲ್ಲಿ ಭದ್ರಾ ತಿಂಗಳ ಕರಾಳ ಅರ್ಧದ 15 ನೇ ದಿನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ.

ಪೂಜೆ ಅಥವಾ ಪೂಜೆ ಎನ್ನುವುದು ಹಿಂದೂಗಳು ಭಕ್ತಿ ಪೂಜೆಯ ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಆತಿಥ್ಯ ವಹಿಸಲು ಅಥವಾ ಗೌರವಿಸಲು ಅಥವಾ ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲು ಮಾಡುವ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷ ಅತಿಥಿ (ರು) ಉಪಸ್ಥಿತಿ ಅಥವಾ ಅವರು ಸಾಯಿದ ನಂತರ ಅವರ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಆಚರಿಸಬಹುದು. ಪದವು ಸಂಸ್ಕೃತವಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ಗೌರವ, ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ, ಗೌರವಾರ್ಪಣೆ, ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಆರಾಧನೆ. ಪೂಜೆ, ಬೆಳಕು, ಹೂವುಗಳು ಮತ್ತು ನೀರು ಅಥವಾ ಆಹಾರವನ್ನು ದೈವಕ್ಕೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅರ್ಪಿಸುವುದು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಅತ್ಯಂತ ವಿಧಿ. ಆರಾಧಕನಿಗೆ, ದೈವಿಕತೆಯು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ದೈವತ್ವವು ಆರಾಧಕನನ್ನು ನೋಡುತ್ತದೆ. ಮಾನವನ ಮತ್ತು ಗುರುಗಳ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವು ದರ್ಶನ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಪೂಜಾ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಬೌದ್ಧರು ಮತ್ತು ಜೈನರು ಸಹ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೂ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಆವರ್ತನ ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಟಿಂಗ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ದೇವಾಲಯ ಸಮಾರಂಭಗಳು ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ಹಬ್ಬಗಳಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ದೈನಂದಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದು. ಇತರ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಮಗುವಿನ ಜನನ ಅಥವಾ ವಿವಾಹದಂತಹ ಕೆಲವು ಜೀವಮಾನದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅಥವಾ ಹೊಸ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪೂಜೆಯನ್ನು

ನಡೆಸುವ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಕೆಲವು ಹಂತಗಳು, ಘಟನೆಗಳು ಅಥವಾ ದುರ್ಗಾ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪೂಜೆಯಂತಹ ಕೆಲವು ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತವೆ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಕೆಲವು ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ದಿನನಿತ್ಯದ ವ್ಯವಹಾರವಾಗಿರಬಹುದು, ಕೆಲವರಿಗೆ ಅವರ್ತಕ ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ಅಪರೂಪ. ಕೆಲವು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ದಿನದ ವಿವಿಧ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ ನಡೆಸಬಹುದು; ಇತರ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಇದು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿರಬಹುದು.

ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಶಾಲೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪೂಜೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪೂಜೆ ಪ್ರದೇಶ, ಸಂದರ್ಭ, ದೇವತೆ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸಿದ ಹಂತಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಬದಲಾಗಬಹುದು. ಔಪಚಾರಿಕ ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಗ್ರಹ ಅಥವಾ ಚಿತ್ರಣವಿಲ್ಲದೆ ಅಗ್ನಿ ದೇವತೆಯ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಗ್ರಹ ಅಥವಾ ಐಕಾನ್ ಅಥವಾ ದೇವತೆಯ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಎರಡೂ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಪಠಿಸುವಾಗ ಅಥವಾ ಸ್ತುತಿಗೀತೆ ಹಾಡುವಾಗ ದೀಪ (ದಿಯಾ) ಅಥವಾ ಧೂಪದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಬಹುದು. ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಆರಾಧಕರಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಆದರೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪಾದ್ರಿಯ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಂಕೀರ್ಣ ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ತುತಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾನೆ. ದೇವಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಪಾದ್ರಿ ನೆರವಿನ ಈವೆಂಟ್ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ, ಆಹಾರ, ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಹಿತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಸಮಾರಂಭ ಅಥವಾ ದೇವತೆಗೆ ತ್ಯಾಗದ ಅರ್ಪಣೆಗಳಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಇದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ನಂತರ ಪ್ರಸಾದ್ ಆಗುತ್ತದೆ - ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಎಲ್ಲರೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಹಾರ.

ವೈದಿಕ ಪೂಜೆಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯು ಅರ್ಜಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಗುರಿಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಒಂಟಿತನದ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿತು.

ಪೂರ್ಣ ಮನೆ ಅಥವಾ ದೇವಾಲಯದ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉಪಕರಣಗಳು ಅಥವಾ "ಹಾಜರಾತಿಗಳು" ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದು. ಕೆಳಗಿನವು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಪೂಜೆ; ಈ ಹಂತಗಳು ಪ್ರದೇಶ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಸೆಟ್ಟಿಂಗ್ ಅಥವಾ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗಬಹುದು. ಈ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ, ದೇವಿಯನ್ನು ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಭಕ್ತನು ಆತಿಥ್ಯ ವಹಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ದೇವರನ್ನು ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಸ್ತುತಿಗೀತೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಹಾರವನ್ನು ದೇವತೆಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಗೌರವದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಂತರ ಆತಿಥೇಯರು ರಜೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ ದೇವತೆಗೆ ವಿದಾಯ.

ತ್ವರಿತ ಪೂಜೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ತ್ವರಿತ ಸ್ವಾಗತ, ಆತಿಥ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯ ಅತಿಥಿಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಸಂವಹನಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ದೇವತೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಗತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ದಿಯಾ ಅಥವಾ ಬೆಳಗಿದ ಧೂಪದ್ರವ್ಯ ಕೋಲಿನಿಂದ. ಭಕ್ತನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ (ಒಂದು ರೀತಿಯ ದರ್ಶನ), ಅಥವಾ ಸ್ತುತಿಗೀತೆ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಲು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾನೆ, ನಂತರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳು ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮುಗಿದ ನಂತರ, ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂದರ್ಶಕನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಮತ್ತು ವಿದಾಯ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ-5 ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಭಕ್ತರ ಆಗಮನ

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಯಜಮಾನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಜೀವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಇದೆ. ಗುರುಗಳನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪೂಜೆಯ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಜೀವಂತ ದೇವರುಗಳಾಗಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೇವತೆಗಳ ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಕಾಣಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗುರುಗಳನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಬಟ್ಟೆ, ಹೂಮಾಲೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಧೂಪದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಪಾದಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಹಣ್ಣುಗಳು, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಪಾದಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ, ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮಹತ್ವ

ಸತಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲು ಹಲವಾರು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇವೆ. ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಸತಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸತಿ ದೇವಸ್ಥಾನವು ಈ ಭಕ್ತರ ಮೂಲಕ ಗಳಿಸಿದ ಲಾಭವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಇದು ಸ್ಥಳೀಯರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಎಂದು ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ. ರಾಣಿಸತಿ ದಾದಿಜಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವಳ ಅನುಯಾಯಿಗಳು / ಆರಾಧಕರು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಶ್ರೀಮತಿ. ಕಲ್ಕತ್ತಾದ ಬಿಮಲಾ ದೇವಿ ಪುಲಸಾರಿಯಾ, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠ ದಾದಿಜಿ ಅನುಯಾಯಿ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ನಿಂದ ಗುಣಮುಖರಾದರು. ದಾದಿಜಿ ಮತ್ತೊಂದು ಭಕ್ತ ಶ್ರೀ ಸುಬಾಶ್ ಅಗರ್ವಾಲ್ ಅವರ ಜೀವವನ್ನು ಉಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಿದ್ಧಾಂತ:

ಈ ಲೇಖನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ದೈವಶಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲಿರುವ ಪಾರಂಪರಿಕ ನಂಬಿಕೆ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪೂಜೆಪುನಸ್ಕಾರಗಳ ರೂಢಿ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಆರಾಧನೆ ಇಂತಹುಗಳನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯೂ ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಬುನಾದಿಯಂತೆ ಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

REFERENCES:

1. "Shree Rani Sati Dadi Ji Mandir, Jhunjhunu. Rajasthan, India :: Know About temple of Rani Sati Dadi maa Jhunjhunu". www.dadisati.in. Retrieved 23 December 2015.
2. "Visti Temple of Shri Rani Sati Dadi Maa Jhunjhunu Temple in Rajasthan". www.dadisati.in. Retrieved 23 December 2015.
3. "Shri Rani Sati Dadi Ma Temple Aarti". www.dadisati.in. Retrieved 23 December 2015.
4. Puja, Expressions of Hindu Devotion, Susan S. Bean, Museum Anthropology, Volume 21, Issue 3, pages 29-32, December 1997